

Cap sur l'école inclusive
en Europe

Θεωρητικό Φύλλο Εργασίας

Αλλαγή των κοινωνικών κριτηρίων δίνοντας προτεραιότητα στις έννοιες της κανονικότητας και της ηθικής

Κορμός της ενότητας /Κ

Για να είναι κανείς ευτυχισμένος αρκεί να αναγνωριστεί ως φυσιολογικός;

Αυτή η ερώτηση αξίζει να τεθεί, καθώς η έννοια της κανονικότητας φαίνεται να επιβάλλεται στο μυαλό μας για να έχουμε το αίσθημα της "καλής ζωής" που επιδιώκουμε όλοι.

Και έχει ιδιαίτερη σημασία για τους εκπαιδευτικούς που υποδέχονται τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ) στα μαθήματά τους, αφού τα μάτια της υπόλοιπης τάξης θα προσελκύονται από την αρχή από την "διαφορετική" πτυχή αυτών των παιδιών..

Quant à ces derniers n'auront-ils pas un reflexe d'auto-exclusion en constatant leur caractère « déviant » par rapport à la norme ;

Η ένταξη αυτών των μαθητών σε τυπικές τάξεις θα απαιτήσει συνεπώς πολλή δουλειά με την ομάδα, οργανώνοντας έναν φιλοσοφικό προβληματισμό σχετικά με την έννοια της κανονικότητας, προκειμένου να σχετικοποιήσει τη σημασία της και να την αντικαταστήσει με μια πιο σταθερή και βαθύτερη έννοια: την έννοια της ηθικής.

1/ Κανονικότητα: μια κυμαινόμενη και υποκειμενική έννοια

Το πρότυπο αποτελεί σημείο αναφοράς που καθιστά δυνατή τη σύγκριση και επομένως την αξιολόγηση.

Μπορεί να οριστεί από στατιστική άποψη από αυτό που βρίσκεται πιο συχνά. Αλλά αυτό μπορεί επίσης να είναι συμβατό με ένα ανώτερο επίπεδο αναφοράς. Επομένως, το πρότυπο αναφέρεται τόσο σε ποσοτικές όσο και σε ποιοτικές έννοιες.

Αλλά αυτές οι έννοιες είναι σταθερές και καθολικές;

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα που δείχνουν την αστάθεια τους σε χρόνο και χώρο:

- Ο αστρονόμος Κοπέρνικος αντιτίθεται στην εποχή του στις βεβαιότητες της εποχής του σύμφωνα με τις οποίες το Σύμπαν θα γύριζε γύρω από τη Γη. Οι ιδέες του καταδικάστηκαν από τον πάπα το 1616. Θεωρήθηκαν τότε "εκτός κανονικότητας". Κι όμως το μέλλον τον δικαίωσε.

- Το ναζιστικό δόγμα στόχευσε τους ομοφυλόφιλους και τους εξόντωνε για την απόκλιση τους, ενώ στην Αρχαία Ελλάδα αυτός ο τύπος σχέσης ήταν φυσιολογικός μεταξύ του δασκάλου και του μαθητή. Ήταν μια ιδανική εκπαιδευτική σχέση.
- Στον κόσμο, ορισμένες χώρες θεωρούν ότι η πολυγαμία είναι φυσιολογική και σύμφωνη με την κοινωνική τάξη. Στην Ευρώπη η πρακτική αυτή απαγορεύεται επειδή θεωρείται εκτός κανονικότητας.
- - Ακόμη στην Ευρώπη, πρέπει να επιστρέψουμε λίγες δεκαετίες πίσω για να θυμηθούμε ότι οι φυσικές τιμωρίες των μαθητών στο σχολείο θεωρήθηκαν φυσιολογικές. Σήμερα αυτές οι πρακτικές συνιστούν βία που μπορεί να επιφέρει με ποινικές κυρώσεις. Και δεν έχει κανείς το δικαίωμα να διαμαρτυρηθεί επειδή θα φαινόταν εκτός κανονικότητας.

Και δεν είναι ο κανόνας ο ίδιος μια αόριστη ιδέα, εξαιρετικά υποκειμενική και μεταβλητή από το ένα άτομο στο άλλο;

Ένα πράγμα που ονομάζεται "φυσιολογικό" επειδή στατιστικά είναι συχνό, μπορεί να αντιληφθεί διαφορετικά ανάλογα με την ευαισθησία, το ανοικτό πνεύμα και τη διάνοια του καθένα.

Η έννοια της κανονικότητας είναι επομένως πάνω απ' όλα ένα ζήτημα απόψεως. Διαφέρει ανάλογα με ένα φίλτρο, ένα μοντέλο που μπορεί να διαφέρει από το ένα άτομο στο άλλο ή το ίδιο άτομο ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης του.

Έτσι η έννοια της κανονικότητας δεν είναι ομοιόμορφη. Κάθε ένας έχει τη δική του αντίληψη της κανονικότητας σύμφωνα με τη σχέση του με τον έξω κόσμο.

Η απομάκρυνση από τον κανόνα δεν είναι συνεπώς πάντα ένα σύμπτωμα παθολογίας ή απομόνωσης από την κοινωνική ομάδα.

Οι ιδιοφυΐες και οι ταλαντούχοι άνθρωποι συχνά παρεξηγούνται και χλευάζονται.

Ομοίως οι καλλιτέχνες, οι ποιητές και οι στοχαστές, οι επαναστάτες επειδή έχουν αρχικές συμπεριφορές βγαίνουν έξω από τον κανόνα.

Στον τομέα των ανθρώπινων σχέσεων, ο κανόνας είναι επομένως ένα δόγμα μια προκατάληψη που θα ήταν άδικο και επικίνδυνο να χρησιμοποιηθεί ως αξία αναφοράς.

2/ Η παγκόσμια διάσταση της ηθικής

Λοιπόν, τι πρέπει να κάνουμε;

Στην αναζήτηση της "καλής ζωής" που επιζητούμε όλοι μας, το μόνο στοιχείο που πρέπει να προσελκύσει την προσοχή μας είναι η ταλαιπωρία που μπορεί να αισθανθεί ο καθένας που απομακρύνεται από μια γραμμή που υποτίθεται ότι είναι κανονικότητα.

Ωστόσο, ενόψει του γεγονότος ότι τα πρότυπα είναι ασυμβίβαστα και σχετικιστικά, δεν πρέπει να επανεξετάσουμε αυτή την έννοια από την άποψη της κατασκευαστικής τους διαδικασίας, ώστε να ευνοήσουμε τη σύσταση εναλλακτικών κανόνων;

Και η εικόνα που μπορεί κανείς να έχει για μια "καλή ζωή" είναι η ίδια μεταβλητή από το ένα άτομο στο άλλο. Σε μια κοινωνία σχεσιακών όντων, δεν μπορεί να περιοριστεί στα κριτήρια της απόδοσης και της κανονικότητας και βασίζεται πολύ περισσότερο στην ικανότητα να είναι και να φτιάχνει σχέσεις.

Αντί να συγκρίνουμε τον εαυτό μας με τους κανόνες των οποίων η κενότητα έχει τονιστεί, είναι καλύτερα να προβληματιστούμε για τους σκοπούς, τις αξίες της ύπαρξης, τις συνθήκες μιας ευτυχισμένης ζωής, τις έννοιες του καλού και του κακού, ή ζητήματα ηθικής ή ηθικής που αποτελούν το θεμέλιο των ανθρώπινων σχέσεων.

Αυτή η φιλοσοφία έχει ένα όνομα: ηθική.

Αυτή η λέξη ελληνικής καταγωγής είναι συνώνυμη με την ηθική, αλλά μπορεί επίσης να οριστεί με τη σύγχρονη έννοια από έναν προβληματισμό σχετικά με τις συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετηθούν για να συγκεντρώσουν τις συνθήκες διαβίωσης που συγκροτούν την αρμονία της κοινωνίας. Σε αυτό, η ηθική γίνεται μια έννοια που αναζητά ένα ιδανικό της συμπεριφοράς ύπαρξης.

Η έννοια της ηθικής μπορεί να ποικίλει σε χρόνο και χώρο ανάλογα με την ανθρώπινη κοινότητα στην οποία ενδιαφέρεται.

Είναι, ωστόσο, ένα πολύ πιο σταθερό, λιγότερο αμφισβητήσιμο και πιο διαδεδομένο αποθετήριο από το ένα με βάση την υποτιθέμενη κανονικότητα..

Με βάση τις σύγχρονες αξίες της κοινωνικής ομάδας, η έννοια της ηθικής υιοθετεί μια παγκόσμια διάσταση σε αυτό το χώρο.

Στην πραγματικότητα, οι κανόνες δεοντολογίας αντικαθιστούν, προβαίνουν ή τροποποιούν την έννοια της κανονικότητας. Συχνά εμπνέουν τους νομικούς κανόνες: ο χρόνος της ηθικής επιτρέπει τη δημιουργία της κοινωνικής συναίνεσης που είναι απαραίτητη για την εδραίωση του κράτους δικαίου.

Σε αυτό τοποθετούνται σε ένα υψηλότερο επίπεδο στην κλίμακα των αξιών που πρέπει να σηματοδοτούν τη συμπεριφορά της ύπαρξής μας.

Ως εκ τούτου, χωρίς λύπη, μπορούμε να εγκαταλείψουμε την έννοια του παράγοντα επισήμανσης της κανονικότητας για να αντικαταστήσουμε την έννοια της ηθικής που προωθεί την ένταξη στην κοινωνική ομάδα.